

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2022/13 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/21

Karar Tarihi : 7/5/2025

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Bağımsız Cumhuriyet Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FIDAN, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE ve Yılmaz AKÇİL'in katılımlarıyla 7/3/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde “İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir.” hükmüne yer verilmiş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da “Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.” denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği, birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin de Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Diğer taraftan Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 51. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde siyasi partilerin “Merkez karar ve yönetim kurullarınca (parti tüzüğünde kesin hesapları onaylama görevi verilen yetkili organlarınca alınmış parti genel merkezi ve iller örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğini”, (b) bendinde “Karara bağlanmış ve birleştirilmiş bulunan bir yıllık kesinhesabın onaylı örneğini”, (c) bendinde “Parti genel merkez kesinhesabının onaylı örneğini”, (ç) bendin de “Bağlı ilçeleri de kapsayan ve il sorumluları tarafından imzalanmış olan iller teşkilatı kesinhesaplarının onaylı örnekleri ile genel merkez tarafından düzenlenecek olan il teşkilatları kesinhesaplarının icmal listesini”, (d) bendin de “Parti genel merkez ve il teşkilatlarının aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini belirten listeleri”, (e) bendinde ise “Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını” hesap yılını takip eden yılın haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine sunacakları belirtilmiştir.

4. Siyasi partiler, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesabı, genel merkez kesin hesabı, bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarını ve Partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri ile parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını Anayasa Mahkemesine sunması gerekirken Bağımsız Cumhuriyet Partisinin taşınmaz ve değeri bin beş yüz lirayı aşan taşınır mallarının, menkul kıymetlerinin ve her türlü haklarının değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri Anayasa Mahkemesine sunmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla Bağımsız Cumhuriyet Partisi 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasının *"Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar."* amir hükmüne uymamıştır.

5. Mahkemeye bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olarak kabul edildiğinden 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

6. Bu itibarla Bağımsız Cumhuriyet Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesap cetvelinin sunulmasından dolayı işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren otuz gün süre verilmesine,

- İstenen bilgilerin istendiği şekliyle Anayasa Mahkemesine verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

7. Bağımsız Cumhuriyet Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2021 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığınca hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

8. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerden Partinin 2021 yılı gelirleri toplamının 20.840 TL, geçen yıldan devreden nakit toplamının 394,36 TL, giderleri

toplamının 21.159,68 TL ve gelecek yıla devreden nakit toplamının 74,68 TL olduğu anlaşılmıştır.

9. Partinin 2021 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu hâliyle 2021 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

10. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 20.840 TL olup bu tutarın 10.640 TL'si bağışlardan, 10.200 TL'si ödenti gelirlerinden oluşmaktadır. Parti Genel Merkezinin geçen yıldan devreden nakit tutarı 394,36 TL'dir.

11. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

12. Partinin il örgütü bulunmadığından gelirlerine ilişkin herhangi bir bildirimde bulunulmamıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

13. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 21.159,68 TL olup bu tutarın 7.740 TL'si kira giderlerinden, 4.300 TL'si apartman aidatı giderlerinden, 2.940,80 TL ısıtma aydınlatma giderlerinden, 524,74 TL'si temsil giderlerinden, 271,45 TL'si temizlik giderlerinden, 1.213,55 TL'si vergi-stopaj giderlerinden, 205 TL'si seyahat giderlerinden, 115 TL'si kırtasiye giderlerinden, 3.581,89 TL'si haberleşme giderlerinden, 267,25 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır. Parti Genel Merkezinin gelecek yıla devreden nakit tutarı 74,68 TL'dir.

14. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

15. Partinin il örgütü bulunmadığından gelirlerine ilişkin olarak herhangi bir bildirimde bulunulmamıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

16. Partinin 2021 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan inceleme neticesinde herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Bağımsız Cumhuriyet Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2021 yılı kesin hesabında gösterilen 20.840 TL gelir ve 394,36 TL geçen yıldan devreden nakit toplamı ile 21.159,68 TL gider ve 74,68 TL gelecek yıla devreden nakit toplamının eldeki bilgi ve belgelere göre denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna 7/5/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI